

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Algemene Rekenkamer
T.a.v. mevrouw drs S.J. Stuiveling
Postbus 2015
2500 EA DEN HAAG

Kennis
IPC 5200

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
P.M.C. Thoolen

T +31 6 52 36 74 33
p.c.m.thoolen@minocw.nl

Onze referentie
770792

Uw brief van
12 mei 2015

Datum **03 JUNI 2015**

Betreft bestuurlijke reactie conceptrapport ARK verzoekonderzoek 'outcome indicatoren'

Geachte mevrouw Stuiveling,

Het conceptrapport *Onderwijsmonitor. Ontwikkelingen in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs in beeld* waarin u een beschrijving geeft van de benodigde informatievoorziening aan de Tweede Kamer, hebben wij met interesse gelezen.

Algemeen

U constateert terecht dat, als gevolg van de lumpsumbekostiging, er voor de Tweede Kamer geen direct zicht is op de relatie tussen budgetten, uitgaven en resultaten. Bij deze vorm van sturing heeft het veld immers veel verantwoordelijkheden, stelt de overheid kaders voor kwaliteit en hebben leerlingen en studenten keuzevrijheid. De overheid bewaakt onder andere via normering en onafhankelijk toezicht de kwaliteit van het onderwijs en de rechtmatige besteding van belastinggeld. Tegelijkertijd vraagt de lumpsum-systematiek om transparantie. Bij de grote autonomie van het onderwijsveld hoort ook de plicht voor scholen om verantwoordelijkheid te nemen voor een transparante publieke verantwoording.

Vervolgens concludeert u dat 'een directe koppeling tussen investeringen en doelrealisatie niet kan worden gemaakt als gevolg van de bekostigings- en verantwoordingssystematiek'. Tegelijkertijd geeft u aan dat 'de Kamer heel veel informatie krijgt, maar vanuit verschillende perspectieven'. Mede hierdoor vindt de Kamer het moeilijk een totaaloverzicht te krijgen van de ontwikkelingen in de kwaliteit van het onderwijs in brede zin.

Toereikende, actuele en toegankelijke beleidsinformatie in één dashboard

Wij onderschrijven het belang van toereikende, actuele en toegankelijke beleidsinformatie, die is toegesneden op de informatiebehoefte van de Tweede Kamer. Momenteel wordt de Tweede Kamer geïnformeerd via een beperkte set beleidsindicatoren (met streefdoelen), die wordt vermeld in de begroting en waarover in het jaarverslag verantwoording wordt afgelegd. Daarnaast ontvangt de Tweede Kamer talrijke informatie over (de voortgang van) beleid via kamerbrieven en evaluatierapporten.

In uw conceptrapportage stelt u voor om de informatievoorziening aan de Tweede Kamer op macroniveau te stroomlijnen. Daartoe introduceert u een dashboard met indicatoren die in samenhang een beeld geven van de *voorwaarden* voor goed onderwijs. U zoomt daarbij specifiek in op beleidsinformatie op het niveau van 'de groep' of 'de klas', omdat de Tweede Kamer u daarom verzocht. U beveelt bovendien aan om de set over de voorwaarden voor goed onderwijs, te combineren met een set die OCW zelf recent heeft ontwikkeld om de output en outcome van onderwijs in beeld te brengen. Door beide te combineren beschikt de Tweede Kamer over een robuuste monitor voor (de voorwaarden voor) goed onderwijs.

Reactie op dashboard: drie kanttekeningen

Wij kunnen ons vinden in uw voorstel om een dashboard te introduceren voor het stroomlijnen van beleidsinformatie op macroniveau. We willen hier echter drie kanttekeningen bij maken. Ten eerste vinden wij dat de focus in het dashboard zou moeten liggen bij de indicatoren die output en/of outcome in beeld brengen. Deze indicatoren zijn voor de Tweede Kamer het meest relevant; de indicatoren over de voorwaarden moeten hierop aansluiten.

Ten tweede hechten wij eraan dat beide sets indicatoren breed worden gedragen door het onderwijsveld. Besturen en sectorraden zullen zich moeten herkennen in de indicatoren, want alleen dan zullen de gewenste ontwikkelingen in het veld op gang komen. Tevens zal voor de besturen en raden duidelijk moeten zijn dat het bij beide sets niet gaat om nieuwe kwaliteitsafspraken tussen OCW en sectoren. Er zijn recent sectorakkoorden afgesloten die een looptijd hebben tot 2020.

De derde kanttekening betreft de indicatoren zelf die u voorstelt voor het in beeld brengen van de voorwaarden voor goed onderwijs. Veel van deze indicatoren komen overeen met de indicatoren die momenteel al worden gebruikt voor het monitoren van de sector- en bestuursakkoorden, de lerarenagenda en de beleidsagenda bij de begroting. Deze overlap kan onbedoeld verwarring geven. Soms maakt u echter andere keuzes en constateert u 'witte vlekken' waarover volgens u nadere informatie gewenst is, zonder dat u dit nader onderbouwt. Over twee indicatoren die u voorwaardelijk acht voor onderwijskwaliteit zijn wij kritisch. Het gaat om de indicatoren voor groeps grootte en leerling-leraar ratio. Uit onderzoek is gebleken dat het effect van groeps grootte op de kwaliteit van onderwijs beperkt is. Dit schrijft u ook in uw rapport. Wij vinden het daarom niet gewenst om deze indicatoren als belangrijke voorwaardelijke indicatoren voor onderwijskwaliteit te presenteren.

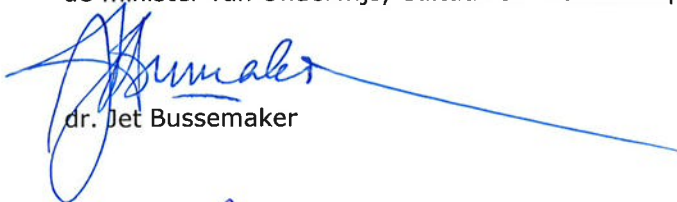
Vanwege de bovengenoemde kanttekeningen willen wij uw set die zich richt op de voorwaarden voor goed onderwijs, en de combinatie hiervan met onze brede set eerst nader bekijken. Daarbij willen we nagaan: bevat de set over de voorwaarden voor onderwijskwaliteit de belangrijkste indicatoren en sluiten deze voldoende aan op de indicatoren voor output en/of outcome? Daarnaast willen de beide sets bestuurlijk afstemmen met de sectorraden. Verder hechten we eraan dat de indicatoren uit het landelijke dashboard zullen kunnen worden vertaald naar indicatoren die sturingsinformatie geven op het niveau van de scholen. Hier ligt mede een taak voor het onderwijsveld zelf in het kader van een transparante publieke verantwoording.

Onze ambitie is een robuust dashboard van indicatoren die tezamen een goede foto geven van onderwijskwaliteit in brede zin. Dit dashboard willen wij, na bestuurlijk akkoord met de raden, presenteren en openbaar beschikbaar stellen als breed gedragen stelselmonitor van onderwijskwaliteit. Zover is het echter nog niet. Wij verzoeken de Algemene Rekenkamer daarom om tot die tijd kritisch mee te kijken naar de ontwikkeling van dit dashboard.

Onze referentie
770792

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker

de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Sander Dekker